

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพคน ไม่มีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีอื่นใดที่จะใช้พัฒนาคุณภาพคนได้ดีและมีประสิทธิผลไปกว่าการให้การศึกษา (บรรจง ชูสกุลชาติ, ป.ป.ป. : 167) และสุวิทย์ บุญช่วย (2534 : 36) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จำเป็นต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญและการที่คนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นการจัดการศึกษาก็ควรจัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532 : 159)

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน รัฐได้กำหนดองค์กรรับผิดชอบทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติหลายองค์กรและหลายสังกัด ทำให้การจัดการศึกษาแยกออกเป็นส่วน ๆ ตามระดับและประเภทของการศึกษา ซึ่งผลทำให้การจัดการศึกษาขาดความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ และเกิดความซ้ำซ้อนในการบริหาร (เชาวน์วิศ สุดลาภา, 2533 : 20) สำหรับกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของชาติโดยตรง ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ลงวันที่ 4 กันยายน 2534 ตอนที่ 156) โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 14 กรมด้วยกัน ในจำนวนกรมเหล่านี้มีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้นที่แบ่งส่วนราชการเป็นส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ งานในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ซึ่งมีกรมต่าง ๆ ในสังกัด รับผิดชอบเป็นงานที่กระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษานั้น กรมที่รับผิดชอบซึ่งมีหน่วยงานและสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตอำเภอ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากรมสามัญศึกษา โดยโรงเรียนมัธยมศึกษารับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดรับผิดชอบจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพให้แก่เยาวชนและประชาชนที่พลาดโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีโรงเรียน วิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพตามความต้องการของท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 3-4) ส่วนกรมที่ไม่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอก็จะมอบหมายภารกิจหน้าที่ของกรมนั้นให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในฐานะราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอรับผิดชอบเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหรือกลั่นกรองเรื่องให้นายอำเภอ ทั้งด้านการเงินบัญชี พัสดุ งานบริหารบุคคล งบประมาณ และงานอื่น ๆ ที่เป็นงานของกรมนั้น ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา กรมพลศึกษา กรมวิชาการ กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และงานคุรุสภา สำหรับงานของกรมที่มีหน่วยงานและสถานศึกษาปฏิบัติอยู่ในเขตอำเภอแล้ว สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะทำหน้าที่ประสานงาน กำกับ ดูแล ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 1)

จะเห็นได้ว่างานในภารกิจที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอต้องรับผิดชอบ มีมากและกว้างขวางเพราะต้องปฏิบัติงานของทุกกรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แต่เนื่องจากกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการพัฒนารูปแบบระบบการบริหาร ในส่วนที่กรมรับผิดชอบทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ กระทรวงศึกษาธิการจึงปรับปรุง บทบาทโดยกำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติงานในฐานะกระทรวง และ เป็นองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ เพื่อให้ สื่องานของกรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ ติดตามและประเมินผล ตามมติคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2525 เป็นต้นไป ดังนั้นสำนักงานศึกษาธิการอำเภอซึ่งเป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาคจึงมีหน้าที่และ รับผิดชอบงานถึง 3 ฐานะคือ ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทาง การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ในฐานะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และในฐานะผู้ปฏิบัติงานให้กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการและคุรุสภา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 14-15)

สำหรับงานในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบงาน 8 ด้าน คือ การจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การจัดทำงบประมาณ การควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา การติดตามและประเมินผลการศึกษา การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การประสานงาน และการดำเนินงานด้านกิจการ พิเศษ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 20-22) จากการทำงาน ในฐานะดังกล่าวของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ทั้ง 8 ด้าน ยังมีปัญหาในทาง ปฏิบัติอยู่หลายประการ โดยเฉพาะงานด้านการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศนั้น การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่องไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการศึกษา วิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การวางแผน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 2)

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระ เสรีวัฒนกุล (2534 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศของศึกษานิเทศก์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลและดัชนีที่สำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผน ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับอำเภอส่วนใหญ่ยังขาดประสิทธิภาพและไม่ส่งผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากบุคลากรในด้านการวางแผนด้อยคุณภาพ ขาดการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา การจัดทำดัชนีและแปลผลข้อมูลไม่เป็นระบบ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 15) สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสิทธิ์ สหสังข์ (2529 : 83) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานของศึกษานิเทศก์ในภาคใต้พบว่า สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก อันได้แก่ ปัญหาขาดบุคลากรและข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

สำหรับงานด้านอื่น ๆ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 30-32) ได้สรุปปัญหาไว้กล่าวคือ การจัดทำงบประมาณด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ยังมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนงบประมาณ ส่วนด้านการควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ยังดำเนินงานอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีกฎหมาย ระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ที่ชัดเจน และด้านการติดตามประเมินผล ก็ยังขาดเครื่องมือ เทคนิค ในการตรวจติดตาม และประเมินผลไม่ชัดเจน ระบบการรายงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับและการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา งาน สำหรับงานด้านสนับสนุนการดำเนินงาน และการประสานงาน ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจาก กฎ ระเบียบ บางประการไม่เอื้อต่อการประสานงาน ขาดระบบ รูปแบบ และแนวทางการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้ กรมเจ้าสังกัดของหน่วยงาน สถานศึกษา มักสั่งการบริหารงานมายังหน่วยงานสถานศึกษาโดยตรง ทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ส่วนงานด้าน

กิจการพิเศษ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัฒนาชนบท งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา งานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เป็นต้น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เชียร ศรีเรือง (2534 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

จากสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่กล่าวแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาว่า ระดับการปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอที่ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ปฏิบัติอยู่ในระดับใดมีความแตกต่างกันหรือไม่ ระหว่างศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกัน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีขนาดต่างกัน และที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษาต่างกัน พร้อมทั้งต้องการทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางานให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ ของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานที่มีขนาดแตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในจังหวัดภาคใต้ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษาที่แตกต่างกัน
5. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในจังหวัดภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษานิเทศก์ และองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในอำเภอ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในจังหวัดภาคใต้
2. เป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์อำเภอสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลต่อศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษาธิการเขต ในการบริหารงานการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมภายในจังหวัดและเขตการศึกษา
4. เป็นข้อมูลต่อคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในระดับ อำเภอ และระดับจังหวัด ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในระดับนั้น ๆ
5. เป็นแนวทางในการนำเสนอต่อผู้บริหารในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนางานในฐานะดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้อย่างนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานในฐานะ
 กระทรวงศึกษาธิการและองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
 ในอำเภอ ของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ ภายใต้ขอบข่ายงาน 8 ด้าน
 ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2531 : 20-22) กำหนดไว้คือ การ
 จัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการ
 วัฒนธรรม การจัดทำงบประมาณการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การ
 ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การติดตามผล
 ประเมินผลด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การสนับสนุนการดำเนินงาน
 ด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การประสานงาน และการ
 ดำเนินงานด้านกิจการพิเศษ

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้

จำนวน 14¹ คน ซึ่งเป็นทั้งประชากรเป้าหมายและประชากรที่ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

2.1 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอขนาดเล็ก จำนวน 10³ คน

2.2 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอขนาดใหญ่ จำนวน 38 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของศึกษาธิการอำเภอ จำแนกเป็น

3.1.1 ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งศึกษาธิการ แบ่งเป็น

2 กลุ่มคือ กลุ่มดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอต่ำกว่า 10 ปี และกลุ่มดำรงตำแหน่ง
 ศึกษาธิการอำเภอตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แบ่งเป็น 2 ขนาดคือ

3.1.2.1 ขนาดเล็ก (มีบุคลากรต่ำกว่า 10 คน)

3.1.2.2 ขนาดใหญ่ (มีบุคลากรตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป)

3.1.3 เขตการศึกษาในภาคใต้คือ เขตการศึกษา 2 เขตการศึกษา 3
เขตการศึกษา 4

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษาธิการ
และองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ ของ
ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้ ภายใต้ขอบข่ายงาน 8 ด้านคือ

3.2.1 การจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ

3.2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม

3.2.3 การจัดทำงบประมาณทางการศึกษา การศาสนา และการ
วัฒนธรรม

3.2.4 การควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม

3.2.5 การติดตามและประเมินผลการศึกษา การศาสนา และการ
วัฒนธรรม

3.2.6 การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม

3.2.6 การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนา
และการวัฒนธรรม

3.2.7 การประสานงาน

3.2.8 การดำเนินงานด้านกิจการพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในจังหวัดภาคใต้ หมายถึง การปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษานิเทศก์และองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมในอำเภอ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในจังหวัดภาคใต้
2. งานในฐานะกระทรวงศึกษานิเทศก์และองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม 8 ด้านคือ การจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การจัดทำงบประมาณการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การติดตามและประเมินผลการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การประสานงาน และการดำเนินงานด้านกิจการพิเศษ
3. ศึกษานิเทศก์อำเภอ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ เพื่อช่วยเหลือนายอำเภอปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในเขตอำเภอ เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ หรือสำนักงานศึกษานิเทศก์กิ่งอำเภอ และให้รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งด้วย
4. จังหวัดภาคใต้ หมายถึง จังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย คือ จังหวัด ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา ภูเก็ต ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
5. ประสบการณ์ หมายถึง จำนวนปีที่บุคคลได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งด้วย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มต่ำกว่า 10 ปี และกลุ่มตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

6. ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 5) ได้แบ่งไว้มี 2 ขนาดคือ

6.1 ขนาดเล็ก คือ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่มีปริมาณงานน้อยหรือค่อนข้างน้อย และมีบุคลากรในสำนักงานต่ำกว่า 10 คน

6.2 ขนาดใหญ่ คือ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีปริมาณงานมากหรือค่อนข้างมาก และมีบุคลากรในสำนักงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

7. เขตการศึกษาในภาคใต้ หมายถึง เขตการศึกษา 2 เขตการศึกษา 3 และเขตการศึกษา 4 ซึ่งแบ่งตามลักษณะภูมิประเทศและประเพณีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน

7.1 เขตการศึกษา 2 ประกอบด้วย จังหวัดสตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

7.2 เขตการศึกษา 3 ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

7.3 เขตการศึกษา 4 ประกอบด้วย จังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต และตรัง